

Nr. 1 - 2023

MILJØ

Magasinet

HAVVIND

NMF-Nytt I

nmf.no

Leders ord

Man kan si mye om året som har gått, mye bra og heller lite dårlig er vel en grei beskrivelse for Miljøvernforbundets del. Vi har fått gjort mye, vunnet mange miljøsaker og produsert svært mye godt, praktisk miljøvern. Ikke alle saker er vunnet, noen er ikke ferdige, noen er tapt og enkelte kan ikke vinnes, men, alt i alt, vi vinner mer en vi taper og bidrar hver dag til et litt bedre Norge og en litt bedre verden.

Men, hvorfor har jeg da overskriften mer, mer, mer? Jo, fordi det er den beste oppsummeringen for så godt som alle miljøsakene vi jobber med. Vi mennesker krever stadig mer plass på en allerede begrenset klode, krever stadig mere ressurser og materielle «goder» og belaster i det store hele kloden mere for hver dag som går. Vi er for lengst forbi punktet der mennesker, natur og miljø kunne leve i et harmonisk samspill, og det hele dreier seg nå om å finne en balanse hvor mennesket som art ikke utrydder «alle» våre medskapninger. Så godt som alle våre miljøsaker har sitt utspring i problematikken som ligger i at vi mennesker og samfunnet vi har skapt oss stadig trenger mer ressurser

for å støtte livsførselen vår. Uansett om spørsmålet er mat, logistikk, energi eller materielle goder er det menneskets forbruk av ressursene som er selve driveren i nesten alle miljøproblemene vi ser rundt oss i dag.

Man kan gjerne si at det kun er snakk om å omfordele ressursene, men personlig har jeg liten tro på at det er praktisk mulig å få det til. Ideologisk ja, man kan gjerne bevare drømmen, men man bør ikke styre etter den. For samtidig som man da må «ta ifra» oss som lever i vesten store deler av den livsførselen vi er vant til, vil man måtte nekte milliarder av andre å komme ut av fattigdom, sult og nød og opp mot vårt nivå. Kort sagt tror jeg det er på høy tid spørsmålet om overbefolkning kommer skikkelig på dagsorden i de virkelig betydningsfulle politiske miljøene. Ja, vi må omfordele ressurser. Ja, vi må forbruke langt mindre og ja, vi må endre en hel masse, men vi kommer ikke unna at vi må gjøre opp en status for hvor mange mennesker det er plass til på en «bærekraftig» klode. Jeg vil hevde at vi er bedre tjent med en befolkning 4-5 milliarder, som har det godt og har nok ressurser enn en befolkning på 10-11 milliarder som lever på eksistensminimum.

Dette temaet er ikke noe gøy å fronte, diskusjonen er ukomfortabel for mange og

mange føler seg støtt av temaet. Men, har vi råd til å la være? Og, hvis ingen andre tar det opp, bør ikke vi da? Vi i Miljøvernforbundet vil forsøke å holde bevisstheten oppe på temaet. Det betyr ikke at vi skal slutte å jobbe med norske miljøsaker, og nærmiljø. Tvert imot, det blir viktigere enn noen gang å ivareta et så robust og rikt miljø som mulig, for vi vet jo at vi vil bli enda flere mennesker som alle vil ha mer, mer, mer, før vi forhåpentligvis begynner å bli færre, og derfor er det stadig viktigere å bevare natur, miljø og alle artene som hører naturlig til i et intakt økosystem. Ikke bare de artene som passer oss mennesker.

I 2023 lover vi derfor å fortsette kampen for miljøet, på alle våre fronter. I løpet av 2023 har vi også ambisjoner om å fortsette medlemsveksten slik at vi kommer over grensen for statsstøtte. Når vi den, får vi gjort enda mere for miljøet. Pr nå mangler vi ca. 1000 medlemmer, så hvis du som leser dette ønsker å gjøre oss sterkere kan du verve en venn eller 10. Dess flere vi er, dess sterkere er vi i vår kamp for et bedre miljø, hver eneste dag!

Leder
Norges Miljøvernforbund

Ruben Mjælde Oddekalf

«Mer av alt – raskere» er den mest skremmende høringsoverskriften noensinne!!!

Faksmile: Olje- og energidepartementet.

Ikke bare er det som skjer nå en stor trussel mot det vi har igjen av natur, miljø og lokalsamfunn, men regjeringens forslag vil også svekke demokratiets rett til å komme med innsigelser mot utbygginger vi hverken ønsker eller trenger.

Skal “Mer av alt – raskere” bli den totale resignasjon for landet vårt som selvstendig stat, og det fullkomne knefall for kyniske energiselskap og de mektige aktørene innenfor EU-staten? Denne rapporten som nå er på høring er RePowerEU på steroider..!!

Energikommisjonens rapport er et rent bestillingsverk.

Konklusjonen var klar lenge før kommisjonen ble satt. Europa trenger mer energi og det er Norge som skal forsyne Europa, enten det er via naturgass, elektrisk kraft eller hydrogen produsert på norsk energi, og eksportert ut av landet uten noen former for restriksjoner eller begrensninger. Kun for ensidig å understøtte Europas konkurransekraft. Her skal vi gjennom ren utpressing tvinges til å ofre resten av våre siste naturområder og havet for å tilfredsstille et umettelig Europa som aldri får nok energi. Og alt dette uten at det er til noen som helst fordel for våre egne innbyggere eller bedrifter. Snarere tvert imot. Som lydige slaver, og uten lys og varme til oss selv, seiler vi inn i fremtiden som husmenn uten medbestemmelse i vårt eget land. Her legges det opp til et hardkjør på utbygging av vindkraft og havvind under trusselen om strømmangel og

verdens undergang om vi ikke gir avkall på mer natur. Truslene om strømmangel er konstruert for å sette demokratiet i sjakk. Det hele er resultatet av en villet politikk som er designet med dette målet for øye.

Her skal altså uhemmet strømforbruk vi ikke trenger gis førsteprioritet til å forsyne seg av den norske kraftforsyningen, mens norske husstander blir uten både lys og varme. Det finnes ingen tak eller prioritering på slikt energiforbruk. Skal vi løse problemer må vi begynne i riktig ende.

Her må folk virkelig våkne opp og følge med.!!!

NMF-Nytt, et særnummer av Miljømagasinet.
Ansvarlig redaktør: Ruben Oddekalv.
Redaksjonen: Arnfinn Nilsen og Ørjan Holm.
Illustrasjoner forside: Begge, Norges Miljøvernforbund.

Overbefolkning fører til klimatrøbbel

Illustrasjon: Norges Miljøvernforbund.

**15. november, var vi åtte milliarder mennesker på jorden.....
Vi i Miljøvernforbundet ser liten grunn til å feire. Overforbruk og overbefolkning er årsaken til så godt som alle våre klima- og miljøproblemer.**

FNs befolkningsfond har beregnet at verden passerte 8 milliarder innbyggere 15. november 2022. Befolkningen er dermed doblet siden 1974 og firedoblet siden 1927. Antallet ville virveldyr har i samme periode blitt redusert med 63% ...

I 2050 vil det trolig være 9,7 milliarder mennesker på jorden. Jorden viser allerede i dag at den sliter med å forsørge oss alle, menneskeheden skrur stadig opp forbrukskarusellen og

verdens natur og ville arter betaler prisen.

Tap av biologisk mangfold, klimaendringer, forurensning, avskoging, matmangel og mangel på rent vann – alle disse problemene forverres av vårt enorme og stadig økende antall. Vår innvirkning på miljøet er et produkt av vårt forbruk og vårt antall. Vi må ta tak i begge deler.

“8 milliarder sterke, 8 milliarder muligheter, 8

milliarder innovatører”. Det er budskapet som har kommet fra FN etter hvert som vi har nærmet oss 8 milliarder mennesker på planeten. Men virkeligheten bak positiviteten er dessverre en virkelighet av begrensede muligheter og bortkastet potensiale for hundrevis av millioner. Det er også 8 milliarder mer, mer, mer og det er lite som tyder på at det ligger i menneskets natur å begrense seg i tilstrekkelig grad.

8 milliarder er en viktig milepæl for menneskeheten, sier lederen for FNs befolkningsfond, Natalia Kanem, som videre gleder seg over at stadig færre barn dør under eller rett etter fødsel, og at den gjennomsnittlige levealderen i verden øker. Hun sier videre at hun innser at kanskje ikke alle feirer denne milepælen. Noen er bekymret over at verden er overbefolket, men det er ikke antallet mennesker som gir grunn til bekymring, sier hun. Langt fra alle deler hennes syn. Sir David Attenborough, sier det på denne måten:

“All our environmental problems become easier to solve with fewer people, and harder – and ultimately impossible – to solve with ever more people.”

På norsk: *“Alle våre miljøproblemer blir lettere å løse med færre mennesker, og vanskeligere – og til slutt umulig – å løse med stadig flere mennesker.”*

De grove ulikhetene som eksisterer mellom nasjoner og noen ganger også innad i nasjoner, er en uhyrlighet som må tas tak i.

Mange av oss forbruker langt mer av jordens ressurser, og bidrar langt mer til miljøproblemer som klimaendringer, enn milliarder av fattige mennesker i verden.

I en verden der hundrevis av millioner har for lite å spise og nesten to milliarder er overvektige, er fordelingen av ressurser helt klart en alvorlig urettferdighet.

Men omfordeling uten å bremse og etter hvert avslutte befolkningsveksten vil ikke føre til bærekraft. Jorden kan

ganske enkelt ikke tilføre nok ressurser til at det går rundt.

Vi er ikke pessimistiske av natur, men kan ikke si at vi liker den “hyklerske svulstige” språkbruken rundt milepælen på 8 milliarder mennesker. Slik vi har handlet til nå har vi allerede stjålet mulighetene til, eller ødelagt milliarder av menneskeliv, og Moder Jord er i elendig forfatning som følge av den «moderne» verdens levestandard og stadige forventninger om økning. Vi frykter at denne språkbruken/retorikken oppmuntrer pro-natal regjeringer til å øke innsatsen sin for å gjøre unge jenter og kvinner til “babymaskiner”. (pro-natal – politikken eller praksisen med å oppmuntre til å føde barn, spesielt statlig støtte til høyere fødselsrate. Norge er på noen områder en sånn stat. Norge har nå den høyeste fertilitetsraten i Europa.)

Vi er realistiske når vi hevder at det er minst en milliard mennesker uten «framtidsutsikter» som bør trekkes fra de forestilte “8 milliarder mulighetene”. Selvfølgelig, FN sier videre at vi bare kan realisere mulighetene “hvis vi alle opptre ansvarlig og tar hensyn til de vitale interessene til både mennesker og planeten “. Vel, vi mener det er nettopp her det er grunn til bekymring: Det har vi ikke gjort så langt og det gjør vi heller ikke nå! Så både mennesker og planeten er allerede uhyggelig sterkt belastet.

Sannheten er, at selv om vi skulle klare det FN antyder, så er det allerede for sent for milliarder av mennesker og mange andre av klodens arter.

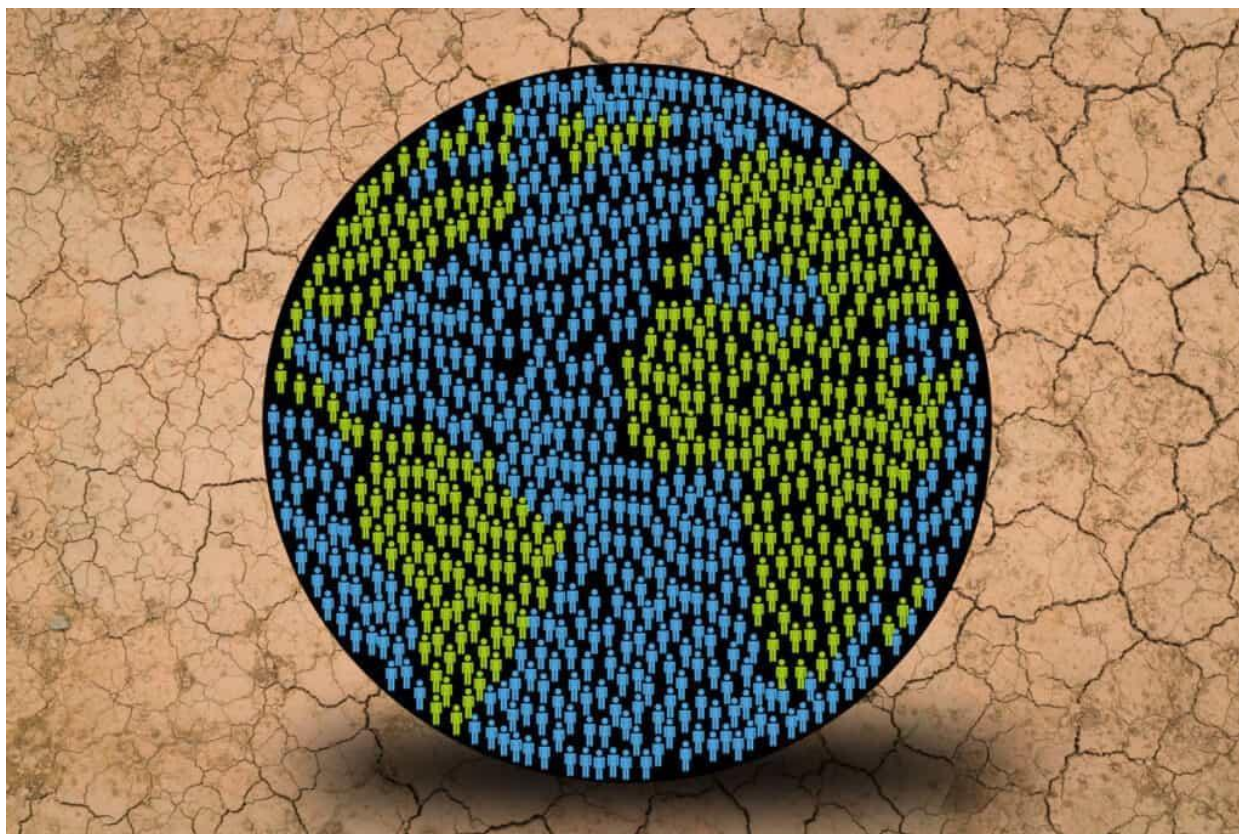
Vårt handlingsmønster har vært som en kronisk sykdom/pandemi over flere tiår, som spesielt har rammet lav- og mellominntektsland hvor faktisk flere milliarder bor.

Et av de mest effektive virkemidlene vi kan ta i bruk for å redusere vår kollektive miljøpåvirkning, er å velge en mindre familiestørrelse, og å støtte å styrke de som ikke kan ta det valget fritt, slik at de kan ha muligheten til å velge.

Men også:

- Vi må utfordre den konvensjonelle “kunnskapen” om at flere ting, mer forbrukeraktivitet og mer økonomisk vekst er bra for oss,
- Vi oppfordrer de av oss, som allerede har nok, til å konsumere/forbruke på måter som gir planeten vår og våre etterkommere en sjanse.
- Vi må kjempe mot det sosiale-, økonomiske- og markedsføringspresset, som oppfordrer oss alle til å kjøpe mer enn planeten har råd til.

Vi mener på ingen måte at vi sitter med alle svarene på hvordan problemet med overbefolkning kan skal om må løses. Det vi derimot er veldig overbeviste om er at vi som verdenssamfunn må tørre å starte debatten, slik at de forskjellige nasjoner og verdensdeler kan begynne å gjøre de gode valgene som på sikt vil fremme en litt bedre

Illustrasjon: Norges Miljøvernforbund.

verden, med litt bedre plass og ressursfordeling for våre etterkommere.

Befolkningsproblematikken går garantert ikke over av seg selv.

Det er nå vi må ta debatten, for menneskers, naturen, klimaet og klodens skyld!

Mer om løsningene for å oppnå en bærekraftig befolkning

Vi må:

1) Styrke kvinners og jenters rettigheter

Der kvinner og jenter selv har mulighet til å velge hva som skjer med kroppene og livene deres, stuper fruktbarhetsratene. "Empowerment" betyr frihet til å velge utdanning og karriere, økonomisk uavhengighet, ha enkel tilgang til seksuelle og reproduktive helsetjenester og avslutte forferdelige urettferdigheter som barneekteskap og kjønnsbasert vold.

Samlet sett er det å fremme kvinners og jenters rettigheter en av de kraftigste løsningene på våre største miljømessige og sosiale kriser. Løsning 2 og 3 nedenfor er begge tett knyttet til kvinnelig Empowerment.

2) Fjerne barrierer for prevensjon

For tiden bruker mer enn 200 millioner kvinner som ønsker å unngå graviditet, ikke moderne prevensjon. Det er en rekke årsaker til dette, inkludert mangel på tilgang, bekymringer om bivirkninger og sosialt press (ofte fra mannlige partnere) for ikke å bruke det. Disse kvinnene bor for det meste i noen av verdens fattigste land, hvor befolkningen skal stige med 3 milliarder innen 2100. Oversjøisk bistandsstøtte til familieplanlegging er viktig og nødvendig – både for å sikre at mengden er tilstrekkelig, at levering av tjenesten er effektiv, går hånd i hånd med å fremme likestilling og å engasjere menn.

Over hele verden velger noen mennesker å ikke bruke prevensjon fordi de er påvirket av antagelser, praksis og press i sine hjemland eller lokalsamfunn. Noen steder anses svært store familiestørrelser som ønskelige; I andre er bruk av prevensjon motarbeidet eller forbudt. Arbeid med kvinner og menn for å endre holdninger til prevensjon og familiestørrelse har vært en sentral del av alle vellykkede familieplanleggingsprogrammer. Religiøse barrierer kan også bli veltet eller satt på sidelinjen. I Iran ble det satt i gang en svært vellykket familieplanleggingskampanje

da landets religiøse leder erklærte at bruk av prevensjon var i samsvar med islamsk tro. I Europa har noen overveiende katolske land som Portugal og Italia noen av de laveste fruktbarhetsratene.

3) God utdanning for alle

Å sikre at alle barn får en god utdanning er en av de mest effektive grepene man kan ta for å oppnå en bærekraftig utvikling. Mange barn i utviklingsland er uten skolegang og jenter rammes hardere enn gutter på grunn av kjønnsforskjeller. Utdanning åpner dører og gir vanskeligstilte barn og unge en “vei ut”. Det er en direkte sammenheng mellom antall år en kvinne bruker på utdanning og hvor mange barn hun ender opp med å få. Ifølge en studie har afrikanske kvinner uten utdanning i gjennomsnitt 5,4 barn; Kvinner som har fullført videregående skole har 2,7 og de som har høyskoleutdanning har 2,2. Når familiene er mindre, gir det også kvinner mulighet til å få mer utdanning, ta arbeid og derved forbedre sine økonomiske muligheter.

En FN-undersøkelse viste at jo mer utdannede respondentene var, jo mer sannsynlig var det at de aksepterte at det er en klimakrise. Det betyr at høyere utdanningsnivå kan føre til at man velger politikere med sterkere miljøpolitiske agendaer.

4) Global rettferdighet og bærekraftige økonomier

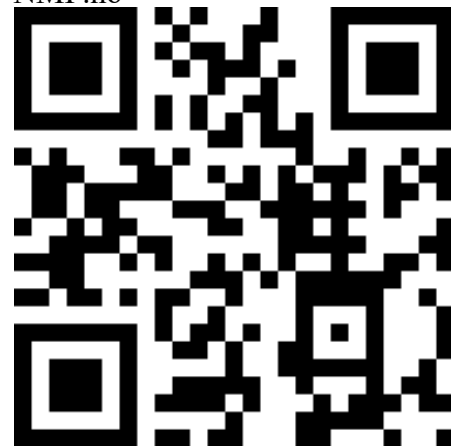
FN anslår at befolkningsveksten det neste århundret vil bli drevet frem av verdens aller fattigste land. Å unnsnippe fattigdom er ikke bare en grunnleggende

menneskerettighet, men en viktig måte å få fødselsratene ned på. Løsningene bidrar fremfor alt til å redusere fattigdom. I tillegg fører lavere barnedødelighet gjennom bedre tilgang til helsetjenester og bedre økonomiske muligheter, til mindre familier også. Internasjonal bistand, rettferdig handel og global rettferdighet er alle verktøy som bidrar til å bringe den globale befolkningen tilbake mot bærekraftige nivåer. En mer lik fordeling av ressurser og overgang bort fra våre skadelige vekstavhengige økonomiske systemer er nøkkelen til en bedre fremtid for både mennesker, planeten og dens øvrige “innbyggere”.

5) Gjennomfør valget

I den rike del av verden, har de fleste av oss muligheten til å velge størrelsen på familiene våre – selv om vi også her kan møte press av alle slag. Når du tar et valg om dette, er det viktig å huske at folk i de rike delene av verden har en uforholdsmessig stor innvirkning på det globale miljøet gjennom vårt høye forbruk og tilhørende klimagassutslipp – i Storbritannia, for eksempel produserer hver enkelt person 70 ganger mer karbondioksid enn noen fra Niger. Når vi forstår konsekvensene av en voksende befolkning for vårt miljø og våre barns fremtid, kan vi innse at valg av mindre familier er et positivt valg vi kan gjøre og bør gjøre.

NMF.no

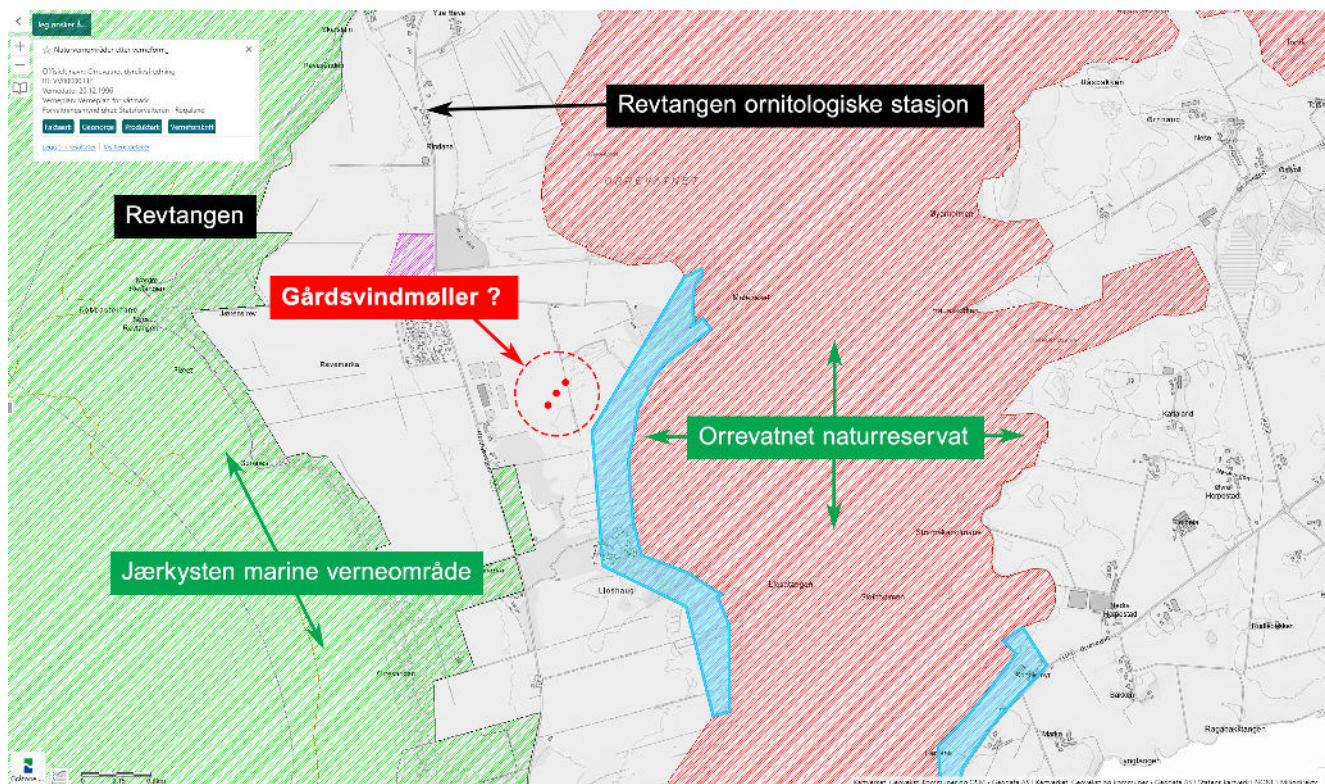

v:pps

96748

Gårdsvindmøller i et av Norges viktigste våtmarks- og fugleområder...?

Det er sannelig ikke lett å si hvilket vindkraftverk som er verst i disse dager. Her kommer det ene prosjektet verre enn det andre opp på bordet, og vi har allerede sette en rekke horrible prosjekter bli banket gjennom av forvaltningen.

Kart: Naturbasekart/Norges Miljøvernforbund.

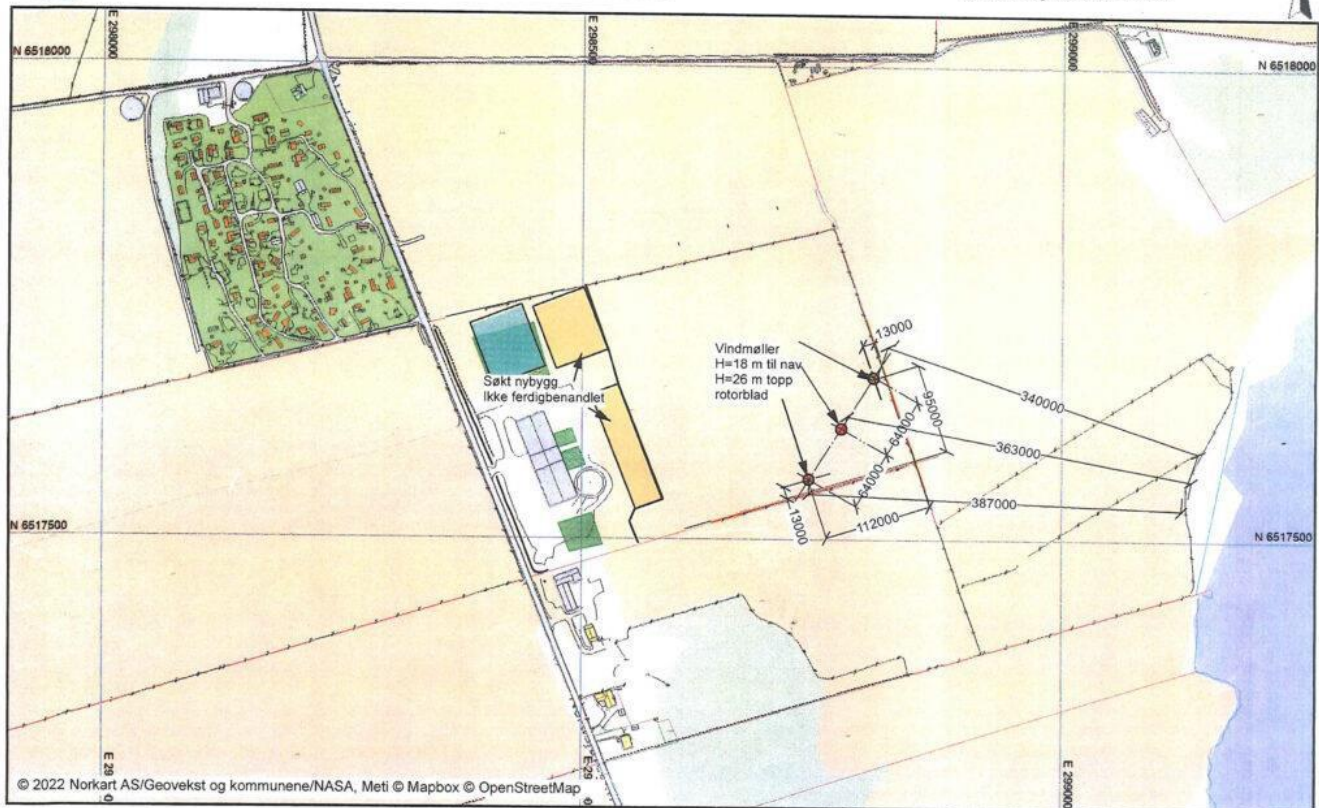
Det spiller tydeligvis ingen rolle om de blir dømt i Høyesterett for brudd på menneskerettighetene, slik som på Storheia og Roan på Fosen i Trøndelag, der på ulovlig vis fortrenger den samiske reindriften (Sør-Fosen sjette og Nord-Fosen siida) fra deres viktige vinter/vårbeiteområder. Det spiller heller ingen rolle om de ødelegger de flotteste naturlandskapene, naturmangfoldet, eller folkehelsen. Det betyr absolutt ingenting om det er på Rávkkočearro, Rásttigáisá (Davvi) eller på Sørøya i Finnmark. Eller på Frøya, på Haramsøya, på Okla/Stadlandet, på Buheii i Agder, i Tysvær, i Bjerkreim, eller på Vardafjell i Rogaland,

på Kjølberget i Finnskogen eller de mange andre stedene over hele landet der de bare presser igjennom det vindkraftverket etter det andre. Vindkraften skal tydeligvis bygges uansett konfliktgrad.

Mindre vindkraftanlegg går under radaren...

Mye av fokuset har vært på de store vindkraftutbyggingene. Disse må gjennom en lengre konsesjonsprosess. KU-forskriften setter grensen for konsesjonsplikt for vindkraftanlegg med en installert effekt på mer enn 10 MW. Dette har ført til en ny boom av mindre vindturbiner som holder seg under denne grensen. Det kan være svært lett å overse de mange sakene

som dukker opp på forskjellige steder rundt omkring i kommunene. **Slike saker går veldig lett under radaren og dukker gjerne bare opp på postlistene i kommunen før de kommer opp til behandling, og plutselig så står de der.** Det er nettopp slik denne saken ble fanget opp. Vi finner bare en enkelt oppføring i postjournalen i Klepp kommune der det ligger en uttalelse fra Statsforvaltaren i Rogaland. Vi har ikke funnet søknaden fra tiltakshaver hos kommunen, men vi har et innsynskrav på de dokumentene som kommunen har oversendt Statsforvaltaren til uttale. Vi vil oppdatere denne saken så snart vi får disse i hende.

221027- O. Østrem

Kart, vedlagt søknaden for "gårdsvindmøller" ved Orrevatnet naturreservat, Klepp kommune, Rogaland.

Toppen av galskap..?

I sin "Uttale til forslag om nye fornybare energikilder, Reve Kompost AS" skriver Statsforvaltaren i Rogaland følgende om planene; "Vi fraråder bruk av gårdsvindmøller. Området ved Reve og Orre er av det mest fuglerike i landet, der selve tiltaksområdet er IBA-område (Important Bird Area) med høy tetthet av fugl, i tillegg til at Orrevatnet naturreservat er plassert på østsiden og Jærstrendene landskapsvernområde på vestsiden av eiendommen. Begge disse våtmarksområdene er vernede RAMSAR-områder. Videre går det en smal trekkorridor med store volum av fugl, inkludert mengder av rødlistearter, gjennom det

smale landområdet mellom Orrevatnet og havet. På denne bakgrunn vurderer vi at området er av det mest konfliktfulle i Rogaland for utplassering av vindmøller."

Det er også her Stavanger museum har Revtangen ornitologiske stasjon, bare et lite steinkast unna. Orrevatnet og Revtangen er blant de viktigste og mest fuglerike kyst- og våtmarksområdene i hele landet. En rekke fuglearter hekker her. Høst og vårtrekket er et skue, der en kan oppleve store mengder fugl av de fleste arter på vei til og fra sine hekke- og overvintringsområder. I tillegg er det titusener av fugl som overvintrer i dette området, og det er også godt besøkt av en rekke arter rovfugl. Her finner en kanskje større artsrikdom og antall fugl og

rødlistede arter gjennom året enn noe annet sted i Norge. **Og nettopp her, like ved, og klemt mellom Orrevatnet naturreservat og den viktige Revtangen på Jærkysten marine verneområde at Reve Kompost har fått den glimrende idéen å sette opp sine "gårdsvindmøller". Eller kall de gjerne "kompostkverner for fugl".** Tre turbiner av modellen Solid SWP25-16TV20 er valgt. Disse har en navhøyde på 18 meter, og en totalhøyde på 26 meter. Hver turbin har et sveipeareal på 200 m² og samlet får de tre turbinene et samlet sveipeareal på 600 m².

Statsforvaltaren i Rogaland har skrevet en inngående uttale til saken, og har omtalt konfliktområdene nøye. Denne er verd å lese (linket opp under).

Overvintrende fugl – Orrevatnet naturreservat, Klepp kommune, Rogaland. Foto: NMF.

Viktig å følge med..

Dette er ikke noen enestående sak, men noe som popper opp i flere kommuner over hele landet. Det er svært viktig at folk må følge med på postjournaler og sakslister hos kommunene. Ring gjerne til kommuneadministrasjonen, rådmann eller ordfører i din kommune. Kommer det andre slike saker er det viktig at de blir fanget opp på et så tidlig tidspunkt som mulig. Spre nyheten og snakk med andre i

ditt lokalmiljø, og tips din naturvernorganisasjon og/eller send informasjonen videre til oss i Norges Miljøvernforbund. Det er viktig at vi får engasjert oss så tidlig i prosessene som mulig, men det er ofte du som er ute i lokalmiljøet som får høre om slike saker først og bør sjekke jevnlig hos din kommune.

Og gårdsvindmøllene ved Orrevatnet..

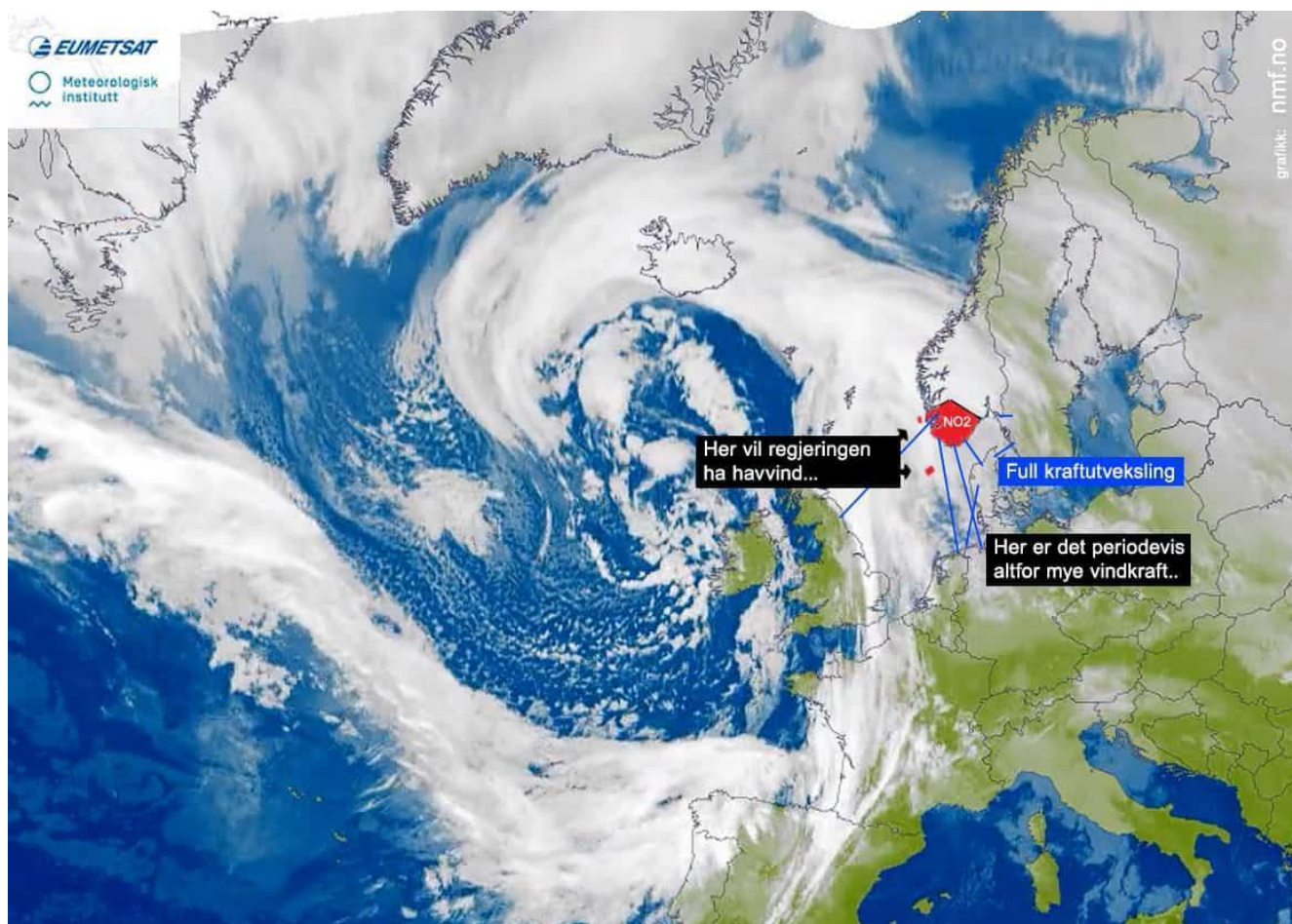
Vi har enda ikke sett at denne søknaden har vært oppe til

behandling i kommunen, men vi undersøker den aktivt og vil oppdatere denne siden når vi får noe mer informasjon om utviklingen. **Det er helt hårreisende og uakseptabelt å plassere vindturbiner i et så viktig fugleområde som dette, eller i et annet område med andre miljø- og naturverdier. Reve Kompost AS kan bare skrote og kompostere disse planene med en gang. Her vil de møte stor motstand.**

Lenker:

- [Reve Kompost AS \(nettside\)](#)
- [Reve Kompost AS \(Facebook\)](#)
- [Reve Kompost AS \(Brønnøysundregistrene\)](#)
- [Reve Kompost \(kart og turbintype\)](#)
- [Journalpost om saken hos Klepp kommune \(Statsforvaltarens uttalelse\)](#)
- [Statsforvaltarens uttalelse \(PDF\)](#)
- [Revtangen Ornitologiske Stasjon \(nettside\)](#)

Havvind Sørliche Nordsjø II og Utsira nord

Kart: EUMETSAT/Norsk meteorologisk institutt/Norges Miljøvernforbund.

Regjeringen har forskuttet og tilsidesatt alle innspill og konsekvenser i prosessen for å bygge ut havvind på Utsira nord og Sørliche Nordsjø II. De skal nemlig dele ut konsesjoner og subsidier før områdene i det hele tatt skal konsesjonsutredes. Dette er definitivt ikke noen akseptabel fremgangsmåte i et demokratisk samfunn. Det er så store negative samfunns- og miljøkonsekvenser forbundet med dette at prosessene burde vært stoppet eller satt på pause. Føre-var-prinsippet må ligge i bunn for alle store vedtak. **NMF finner regjeringens fremgangsmåte helt uakseptabel og har utformet høringssvarene deretter. NMF krever i høringssvarene på Sørliche Nordsjø II og på**

Utsira nord at de videre konsesjonsprosessene stanses.

Premisset for prosessene slik de er lagt av regjeringen går etter «bordet fanger»-modellen, der en allerede har bestemt seg for utbygging, og der alle konsekvensutredninger kun blir pro-forma uten noen som helst betydning for de videre prosesser. Der det gjøres «justeringer» vil disse kun bli overfladiske og nesten uten noen som helst verdi, gitt høringsbrevens innhold og regjeringens uttalelser i media. Man har bestemt utbygging før en har innhentet data. Det gis tilsagn og gjøres avtaler på forhånd, noe som vil sette konsesjonsmyndigheten i en posisjon der en må kunne påregne at det vil komme erstatningsansvar dersom konsekvens-

utredninger vil kunne legge begrensninger på utbygger/konsesjonshaver. Det er så store miljø konsekvenser, og samfunnskonsekvenser, inklusive konsekvenser for den allerede anstrengte forsynings-situasjonen at det vil være direkte uforsvarlig å gå videre med disse prosessene på dette tidspunktet. Bedre å sette disse prosessene på pause nå enn å sette seg selv i en situasjon der en blir tvunget til å fortsette til tross for uholdbare konsekvenser for miljø-, samfunns- og forsyningsikkerhet.

I strid med Århuskonvensjonen

Regjeringen overstyrer sin egen energikommisjon. Energikommisjonen gjennomførte en digital innspillrunde.

Alikevel velger Regjeringen å forbigå sin egen Energi-kommisjon ved andre berørte og interessenter deltakelse i de beslutnings-prosessene som har størst betydning for norsk energi- og miljøpolitikk. Dette er ikke bare en overkjøring og forbigåelse av alle demokratiske prinsipper, men er direkte i strid med Århuskonvensjonens måls etninger, og da spesielt i artikkel 1 (Målsetting), og 7.

å legge frem tidenes havvindsatsing dagen etter digitalt innspillsmøte, den 11. (Allmennhetens deltakelse i forbindelse med planer, programmer og strategier vedrørende miljø). Hele prosessen, inklusive denne høringen, er udemokratisk og kun pro-forma for å gi et inntrykk av demokrati, mens det hele synes bestemt på forhånd. Hvorfor skulle det norske folk og organisasjoner inviteres til innspill og

mai. Regjeringen fratar dermed den norske befolkningen, organisasjons Norge og informasjon om norsk energipolitikk, når de store beslutningene allikevel tas utenfor? De innspill som er utarbeidet og inngitt til energikommisjonen for å kartlegge dagens situasjon og med forslag til løsninger blir dermed gjort verdiløse av dagens regjering. Er demokratiet for brysmøtt for Regjeringen?

NOEN TROR DE KAN GJØRE HVA DE VIL MED HAVET

HAVVIND FYLLER HAVET MED STØY OG MIKROPLAST

Bli medlem!

BESKYTT HAVET - STØTT:
Norges Miljøvernforbund
Send 'MILJØ' til 2030

Medlemskontingent kr. 200,- første året
trekkes fra din neste telefonregning.
Deretter ordiner kr. 300,- stud/pensj kr. 200,-

Truer matsikkerheten

Havvindutbyggingene på Sørlege Nordsjø II, samt på Utsira Nord er i strid med forpliktelsene til [FNs](#)

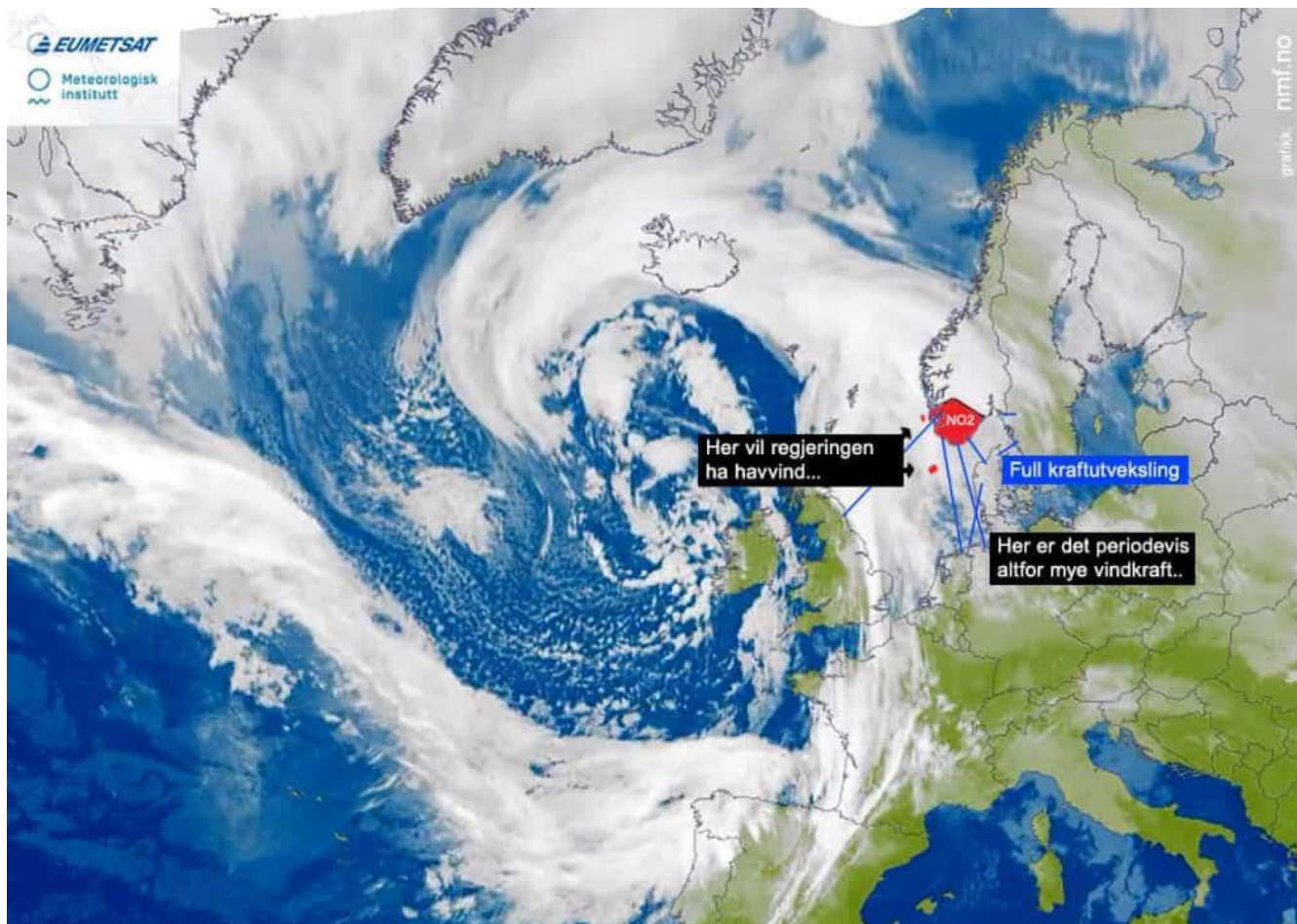
elektromagnetiske felt fra store nettverk med undersjøiske kabler, forurensar med mikroplast som også kan inneholde store mengder av den farlege [hormonforstyrren](#) [Bisfenol-A](#), [evighetsgiften PFAS](#) og andre giftstoffer. Denne nylig lanserte havvindsatsningen går på bekostning av og er en direkte trussel for [FNs Bærekraftsmål, delmål 14 Livet i havet](#). Norge som nasjon har et internasjonalt ansvar for og forvalter et av verdens største og mest produktive havområder, som skal kunne brødfø en stadig voksende befolkning.

Ytterligere vindkraft i den regionen (NO2) som har størst utveksling med Nord-

Europa er overflødig Vindkraften som både er ustabil og uforutsigbar energikilde er lite egnet i norsk kraftforsyning. Det som allerede er bygget ut og satt i drift presser allerede stabiliteten i energiforsyningene maksimalt. Det er ikke plass til mer vindkraft enten den kommer på

[bærekraftsmål, og da spesielt delmål 14 Livet i havet](#). I en tid med stor usikkerhet rundt matproduksjon, global mat- og forsyningskrise m.m. satser man ikke på det som truer land eller til havs. Spesielt ikke ettersom Norge allerede er koblet opp med en betydelig kapasitet på kraftoverføring via utenlandskablene som nå har åpnet opp de sørlige kraftregionene direkte mot markedene i England og på kontinentet. Den kraft som er tiltenkt produsert ved Sørlege Nordsjø II og ved Utsira Nord kommer inn i samme region (NO2) som har størst kraftutveksling. Samtidig som disse to feltene også befinner seg innenfor noenlunde samme geografiske værrområde så vil svingningene i strømproduksjon også i stor grad sammenfalle med vindkraftproduksjonen i eksempelvis Danmark, Nord-Tyskland og Nederland. Blåser det mye i disse landene så blåser det gjerne også tilsvarende mye ved både Sørlege Nordsjø II og ved Utsira Nord, og tilsvarende når det er lite vind. Dette betyr at den overkapasitet det allerede er i området Danmark/Nord-Tyskland samtidig også vil gi overkapasitet i hele region NO2, inklusive de utlyste havvindfeltene Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord. Vi har tilnærmelesfri kraftutveksling

selve bæreevnen i våre sårbare marine økosystemer. Havvind har et enormt arealbeslag, forurensar det marine miljøet med støy, og med ytterligere utbygging av vindkraft i samme vær- og utvekslingsområde blir dermed helt overflødig. Det som på tysk kalles «dunkelflaute» er når vinden uteblir og det samtidig er både mørkt og kaldt. I motsatt fall i perioder med mye vind blir det faktisk produsert for mye vindkraft i Nord-Europa. Det gir dermed lite mening at Norge skal bygge ut enda mer av det samme som ikke virker lengre sør og innenfor samme kraftutvekslings- og værsoner som allerede har overkapasitet på de samme tidene som det samtidig også blir overkapasitet i NO2. Denne [artikkelen av siv.ing Bernt Pedersen i DN 09.12.2022](#) forklarar dette nærmere. Også innenfor samme energiområde [betaler tyske myndigheter 807 millioner Euro årlig til tyske vindkraftverk for at de skal stå i ro og ikke produsere når det blåser](#), hovedsakelig til vindkraftverk i Niedersachsen og i Schleswig-Holstein. Og som ikke dette er nok, så [betaler også tyske myndigheter danske vindkraftverk for å stå i ro og ikke produsere når det blåser](#).

Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II ligger i nøyaktig vær- og kraftutvekslingsområde som tyske myndigheter betaler flere hundre millioner Euro årlig for at vindkraftverk skal stå i ro og ikke produsere når det blåser...

Klimafordelene som blåste

bort

Det gir absolutt ingen mening å bygge ut mer vindkraft innenfor samme utvekslingsområde (Nord Pool) som allerede har en betydelig overkapasitet. Dette betyr at alle klimakostnadene med gruvedrift, produksjon, montering, drift, vedlikehold etc for vindkraftanlegg tilknyttet region NO2 og Danmark/Tyskland/Nederland blir helt overflødig og samtidig også en gigantisk klimabelastning vi i et opplyst samfunn i 2023 burde spart oss for. **Dette blir derfor et rent negativt klimatiltak som vil utgjøre en stor negativ post i vårt nasjonale klimaregnskap. En kan ikke beregne klimafordeler for noe som det koster store mengder CO2 å produsere,**

og som i tillegg er helt overflødig og bortkastet.

Disse utbyggingene på Sørlege Nordsjø II og på Utsira Nord fremstår dermed som helt meningsløse og unødvendige. **Ikke bare utgjør de en helt unødvendig klimabelastning, men også som en sannsynlig miljøkatastrofe av store dimensjoner, og som et gigantisk kostnadssluk som må dekkes inn av norske strømkunder og skattebetalere gjennom evig høye strømpriser, ustabil energiforsyning og potensielt store offentlige subsidier rett fra fellekkassen.**

Ikke plass til mer ustabil energi i nettet

Også NVE advarer i sin rapport; [Norsk og nordisk effektbalanse fram mot 2030](#)

(NVE-rapport 20/2022, kapittel 3.3) mot at store ubalanser i kraftforsyningen i dag kan forverres med økt vindkraftproduksjon. *«Det oppstår fra tid til annen svært store ubalanser i Norge og/eller Norden. Noen ganger er ubalansene over 3000 MW, se Figur 19. Dette er svært mye sammenlignet med norske regulerkraftreserver på rundt 1800 MW (i tillegg kommer reservene i de andre nordiske landene). Typiske årsaker til slike avvik kan være store feil i prognosene for vindkraft og forbruk, eller utfall av et større kraftverk som varer lenge. En annen årsak er skjevflyt, som betyr at den virkelige flyten avviker fra flyten som er beregnet i markedsklareringen. Dette skyldes at modellen med budområder ikke alltid er god*

nok til å representere de fysiske forholdene i nettet korrekt. Økningen i vindkraftproduksjon både i Norden og Nord-Europa er ventet å kunne føre til ytterligere økninger i ubalansene i Norge og Norden. Store ubalanser er problematiske fordi TSO-ene i en slik situasjon bruker opp regulerkraftbudene til balansering. Det vil da være få reserver igjen til å håndtere et større utfall. Dette forverres av at ubalansene gjerne oppstår i andre områder enn reservene, noe som kan føre til underskudd i enkeltområder, typisk NO1. Her er det stor etterspørsel og lite produksjon og dermed lite reserver. Dette gjør NO1 avhengig av import fra andre områder.».

Det er samtidig også i samme vær- og utvekslingsområde som det allerede er overkapasitet på ustabil vindkraft i Danmark/Tyskland/Nederland som begge disse utbyggingene på Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord faller innenfor. Når ubalansene i Norden allerede er over 3000 MW, og utbyggingene på Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II er stipulert til henholdsvis 1500 MW og 3000 MW ved maksimal utbygging, så er det lett å se for seg at dette vil føre til flere katastrofale situasjoner med betydelige ubalanser når de norske regulerkraftreservene kun er på 1800 MW. Summerer man de 3000 MW man allerede har i ubalanser med ny ustabil vindkraft/havvind så blir dette er ganske betydelig tall i samlede ubalanser.

«Hvis produksjonen er mindre enn lasten synker frekvensen. Reserver for

oppregulering brukes for å øke produksjonen eller redusere lasten når frekvensen synker. Spesielt ved store ubalanser, hender det at tilgangen på reserver er mindre enn minimumskravet for å dekke dimensjonerende feil, eller at ledige reserver ligger innestengt bak flaskehals, ofte i NO2 og NO5».

NO2 er samtidig samme energiregion som vil få ilandføring av kraften fra de to feltene samtidig som det også er NO2 som har den største eksporteksponeringen mot de samme landene som allerede har overkapasitet innefor samme værrområde. Regelmessige blackouts og ekstreme prissvingninger kan dermed påregnes å bli den alminnelige hverdagen for norske bedrifter og strømkunder i årene fremover dersom en ikke klarer å stoppe denne prosessen med havvind på Sørlege Nordsjø II og på Utsira Nord, i tillegg til alle de andre vindkraftsakene som ligger og vaker i vannskorpen i flere av de norske kommunene. Dersom målet var å ødelegge kraftforsyningen i Norge og svekke norsk konkurransekraft og samfunnsstruktur til fordel for fremmed statsmakt så er dette absolutt veien å gå. For alle som ser hvor galt dette bærer avsted, så må disse prosessene stoppes umiddelbart.

Prissjokk og svekket konkurransekraft Norske strømkunder fikk høsten 2022 et prissjokk på energi vi aldri har sett maken til. Ikke bare svekker det vanlige innbygges

kjøpekraft, men i svært stor grad også norske arbeidsplasser som tidligere hadde et konkurransefortrinn fremfor de markedene vi konkurrerer på med rimelig kraft, så denne konkurransekraften forsvinne og også periodevis også oppleve betydelig høyere strømpriser i Norge enn i Europa. Det var nettopp dette vi allerede har ofret alle de høyeste og mest majestetiske fossene og vassdragene for. Det var nemlig dette som sikret oss både velstand, industriutvikling og konkurransekraft. Nå er alt dette blåst vekk med vinden, bokstavelig talt. Ikke bare har vi nå koblet landet vårt opp mot det europeiske strømmarkedet med nesten full kapasitet, men vi har også introdusert en betydelig andel ustabilitet i vår egen energiforsyning gjennom storstilt utbygging av ustabil og uforutsigbar vindkraft. Når alt tilsier at vi er i ferd med å passere det punktet der vi ikke lengre kan kontrollere ytterligere ustabilitet burde vi umiddelbart trukket i nødbremsen og gjort opp status. Men dette er ikke det regjeringen nå gjør med en gigantisk satsning på ustabil havvind i samme værrområde der det allerede er en betydelig overkapasitet. Vi ender dermed opp med en svært kostbar utbygging som ødelegger absolutt all stabilitet i strømforsyningen og med en svært negativ miljøkonsekvens med noe som er fullstendig unødvendig og som blir en rent negativ klimabelastning. Og som om alt dette ikke er nok.

så har man allerede bestemt seg på forhånd og før ens egen energikommisjon får analysert dagens situasjon og gitt anbefalinger til fremtidige tiltak og løsninger. Her kastes både FNs bærekraftsmål, stabiliteten i norsk det blåser. Absolutt helt utrolig.

energiforsyning, demokrati og alt annet direkte på sjøen. Og klimamålene blir satt grundig tilbake som følge av at hele denne havvindsatsninger kommer på toppen av en betydelig overkapasitet innenfor de samme periodene

som tyske myndigheter allerede betaler hundrevis av millioner Euro årlig for at allerede utbygde vindkraftverk skal stå i ro og ikke produsere når det blåser. Absolutt helt utrolig.

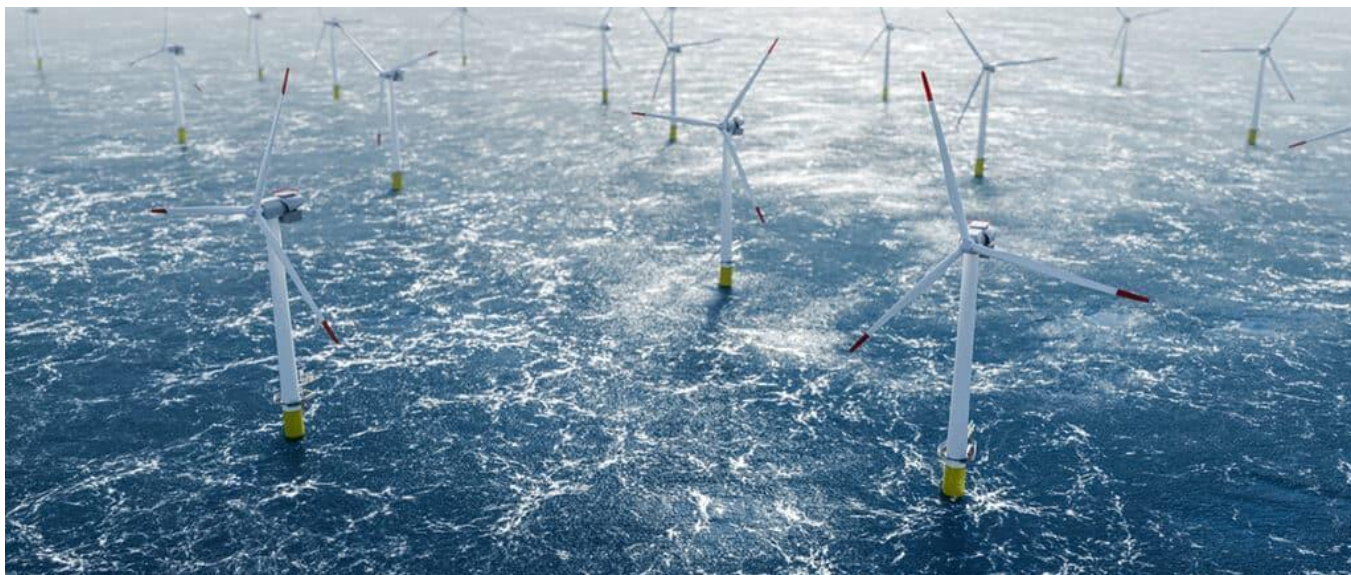

Foto: Freepik.com

Overflødig utbygging med store konsekvenser
Og når hele utbyggingen blir overflødig og unødvendig blir samtidig også alle konsekvensene helt unødvendige. Man belaster klimaet helt unødvendig. De marine økosystemene, inklusive tilgrensende eller overlappende gyteområder for tobis eller andre arter, blir truet av støy, forurensning (mikroplast/PFAS/Bisfenol-A m.m), elektromagnetsik støy fra et helt nettverk av elektriske kabler på havbunnen. Hele energiforsyningen trues med kritisk ustabilitet. Strømprisene vil bli konstant høye. Regjeringen vil gi store subsidier til investering og/eller garantere høye strømpriser og eventuelt dekke differansen fra felleskassen dersom strømprisene skulle bli lavere.

Springbrett for etablering av nye arter – en trussel mot eksisterende gyteområder for tobis m.m.

Det argumenteres flere steder om at havvind er bra for fisk fordi de utbygde områdene skånes mot tråling og fiske. I tillegg at et havvindanlegg også vil kunne fungere som et kunstig fiskerev. Dette er begge helt riv ruskende feil argumenter. For det første så er allerede fisket regulert for geografiske områder, der det er full anledning til å legge ytterligere begrensninger ved enten vern eller ved tildeling eller reduksjon av kvoter eller arter innenfor de geografiske områdene der det skulle være et behov for dette. En behøver absolutt ikke utbygging av miljøskadelig havvind for å oppnå dette. De mekanismene en trenger har vi allerede gjennom lovgivning og

reguleringer. Når det gjelder kunstige fiskerev, så kan det godt være høyere konsentrasjonen av enkelte fiskeslag innenfor et havvindanlegg, men dette er ofte predatorer på jakt. Støy og elektromagnetsike felt etc vil kunne utgjøre et betydelig konfliktområde vs gyting. Dette advarer bl.a [Havforskningsinstituttet imot.](#)

«På den andre sida kan slike rev også fungera som springbrett for framande artar, slik at dei kan spreia seg til nye område der dei ikkje høyrer naturleg heime.»

Vi er nå i en situasjon der høyere havtemperaturer kan føre til at nye arter, som ikke hører naturlig hjemme her, introduseres og får fotfeste i norske farvann. De senere årene har vi sett nettopp dette der flere mer tropiske arter har blitt fanget i våre farvann og i

større frekvens og mengder enn noensinne tidligere. Sørlige Nordsjø II er tilgrensende og delvis overlappende gyteområder for nøkkelarten tobis. Her vil de trues både direkte ved støy og elektromagnetiske felt over store deler av havbunnen, men også av at det kan etableres større mengder av predatorer som kan tenkes å gjøre innhogg i bestandene før de får gytt. **Dette vil kunne gi uante konsekvenser ettersom fiskeslag som tobis også er selve grunnlaget for andre arter som sei og forskjellige andre arter torskefisk. Trues maten til torsken, så trues også selve bæreevnen i våre viktige havområder.** I en situasjon der krig og tilgangen på gjødsel m.m truer verdens matproduksjon vil det være fullstendig forkastelig å satse på noe som kan true vår egen matproduksjon. Husk også at Norge er avhengig av å importere mellom 60-70% av all maten vi spiser. Dette har vi absolutt ikke råd til å sette på spill for korttenkte

symboltiltak med katastrofale følger.

En betydelig forurensningskilde for mikroplast, PFAS og Bisfenol-A

Vindkraft er samtidig også en betydelig kilde til forurensning av mikroplast, via erosjon fra turbinblader og maling etc. Når vi er nødt til å redusere alle eksisterende kilder så gir det absolutt ingen mening å introdusere flere helt nye kilder som vil bidra til enda mer forurensning. Problemene med erosjon er betydelig større enn det bransjen selv opplyser, og som også myndighetene tar for god fisk. NMF har dokumentert at dette problemet er vesentlig, og også at det også forsterkes ytterligere i våre krevende klimatiske områder. Videre dokumenterer vi i våre høringssvar til ECHA og Miljødirektoratet at bransjen også kontrollerer det meste av eksisterende

kunnskapsgrunnlag, som vist i to rapporter, fra Korea og fra Sverige.

Ikke bare er turbinvingenes epoxykompositt en betydelig kilde til utslipp av den farlige hormonforstyrrende miljøgiften Bisfenol-A, men også den ytre coatingen inneholder også mengder av de ikke nedbrytbare miljøgiftene PFAS. Alle disse stoffene står på EUs liste over stoffer av sterk bekymring og som står ovenfor sterke restriksjoner. All utplassering av ny vindkraft blir dermed postensielle nye kilder for utslipp av disse bekymringsfulle stoffene. Mikroplasten i seg selv er også et betydelig problem der det finner vei inn i alle deler av miljøet og inn i næringskjedene. Ettersom utslippene av mikroplast ikke brytes ned i naturen hopper de seg opp og akkumuleres, utslipp etter utslipp og år etter år. Vår viktigste oppgave nå er å redusere eksisterende utslipp og hindre etablering av nye.

NMF.no

v:pps

96748

Norsk energipolitikk...

Oppsummering
Når isfjellet dukker opp på radaren foran Titanic ville den beste løsningen vært å sakke farten og endre kurs. Denne regjeringen sikter i stedet direkte mot isfjellet og gir maks gass på alle motorer. Norsk konkurransekraft og stabiliteten i energiforsyningen ødelegges. Det samme skjer med naturen og bæreevnen i de sårbare marine havområdene Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på. Det hele med et svært kostbart tiltak som belaster klimaet unødige og som vil bli liggende som en gigantisk klimabelastning i all overskuelig fremtid. Alle videre prosesser med Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord må derfor stanses.

Etableringen av en energikommisjon er

fullstendig bortkastet når en samtidig forserer hele dette arbeidet ved å gjøre alle de store beslutningene før en har tatt seg tid til å høre på innspill eller å kartlegge situasjon og muligheter. En slik udemokratisk prosess er dessuten direkte i strid med Århuskonvensjonens forpliktelser om deltakelse i miljøsaker. Norges Miljøvernforbund krever full stans i all behandling og videre prosesser ved disse utbyggingene. I stedet må Regjeringen satse på fornuftige energiltak, og da spesielt på utnyttelse av stabil varmeenergi fra jorden, både til oppvarming direkte, og til geotermisk elektrisitetsproduksjon.

Som den nasjonen som har den fremste teknologien og kompetansen på dyp drilling

fra Nordsjøen er det samtidig også Norge som er det mest naturlige landet å satse på utnyttelse av geotermisk energi. Det er dette som blir en ekte omstilling av opparbeidet kompetanse og teknologi fra Nordsjøen og til en stabil fornybar energikilde som kan bli helt sentral når fremtidens energisystemer skal bygges her i Norge, og også kunne eksporteres og bygges utover i andre deler av verden. Mens utviklingen av geotermiske systemer går med ekspresstempo andre steder i verden, står det norske kompetansemiljøet igjen på perrongen og venter på et regn av gratis subsidiepengene som skal regne over en havvindsatsning som ikke bare er helt overflødig, men som også er en gigantisk blindgate i forhold til utviklingen av fremtidens energisystemer. Den ustabile vindkraften blir

som de utdøende dinosaurerne som forsvinner fra evolusjonens trestamme, mens utnyttelse av varmeressursene som ligger tilgjengelig under jorda blir løsningen på

fremtidens energiutfordringer. **Vi har den beste kompetansen og de fremste teknologimiljøene. La oss ikke kaste de bort på subsidier eller på klima- og**

miljøskadelige løsninger. Subsidiering av klimaskadelig miljøødeleggelse er vi helt imot.

NMF krever full stans i prosessene med havvind/vindkraft på Sørlege Nordsjø II og på Utsira Nord, og ønsker i stedet full satsning på utnyttelse og utvikling av geotermisk energi som fremtidens stabile og miljøvennlige energiforsyning.

Lenker:

- [Høring OED – Sørlege Nordsjø II](#)
- [Miljøvernforbundets høringssvar Sørlege Nordsjø II](#)
- [Høring OED – Utsira Nord](#)
- [Miljøvernforbundets høringssvar Utsira Nord](#)

Lakseskatten

Norges Miljøvernforbund (NMF) støtter regjeringens forslag til grunnrenteskatt og hvordan den bør utformes, men har følgende tanker om en forbedring for miljøet i forslaget som skal vedtas. 1- NMF ser at oppdrett på land ikke skal beskattes. og mener derfor at også lukkede anlegg i sjø, heller ikke skal beskattes. Dette vil føre til en dreining mot miljømessige bærekraftige anlegg, hvor utslippene fra anleggene reduseres betraktelig med opp til 70 % med dagens teknologi.

Renseteknologien er for øvrig under en rivende utvikling, og NMF ser ikke bort ifra at rensgraden på utslippene kan bli så gode som 80-90 % i løpet av få år.

Problemerkene med lakselus forsvinner, og problemet med rømminger blir også kraftig redusert, da de lukkede anleggene på markedet i dag er mye mer robust enn de åpne merdene. Flere andre problemer tilknyttet de åpne merdene vil også forsvinne ved bruk av lukkede anlegg. 2- Hvis derimot grunnrenteskatt innføres for lukkede anlegg i sjø vil dette føre til at den gode utviklingen NMF har sett de siste 10 årene, hvor flere og flere oppdrettere har innsett at lukkede anlegg er den eneste fremtidsrettede måten å drive miljømessig bærekraftig på, vil reduseres da denne satsingen koster mye. NMF er redd for at en grunnrenteskatt da vil føre til at mange av disse gode prosjektene som nå er på gang,

vil skrinlegges grunnet en enda større økonomisk risiko. NMF ber regjeringen om å benytte denne sjansen til å få dyttet oppdrettsindustrien i en mer miljømessig bærekraftig retning, ved å rett og slett frita de som satsar på lukkede anlegg for grunnrenteskatt.

NMF.no

Miljøvernforbundet er negativ til åpning av utvinning av havbunnsmineraler og ber Norge om internasjonalt forbud

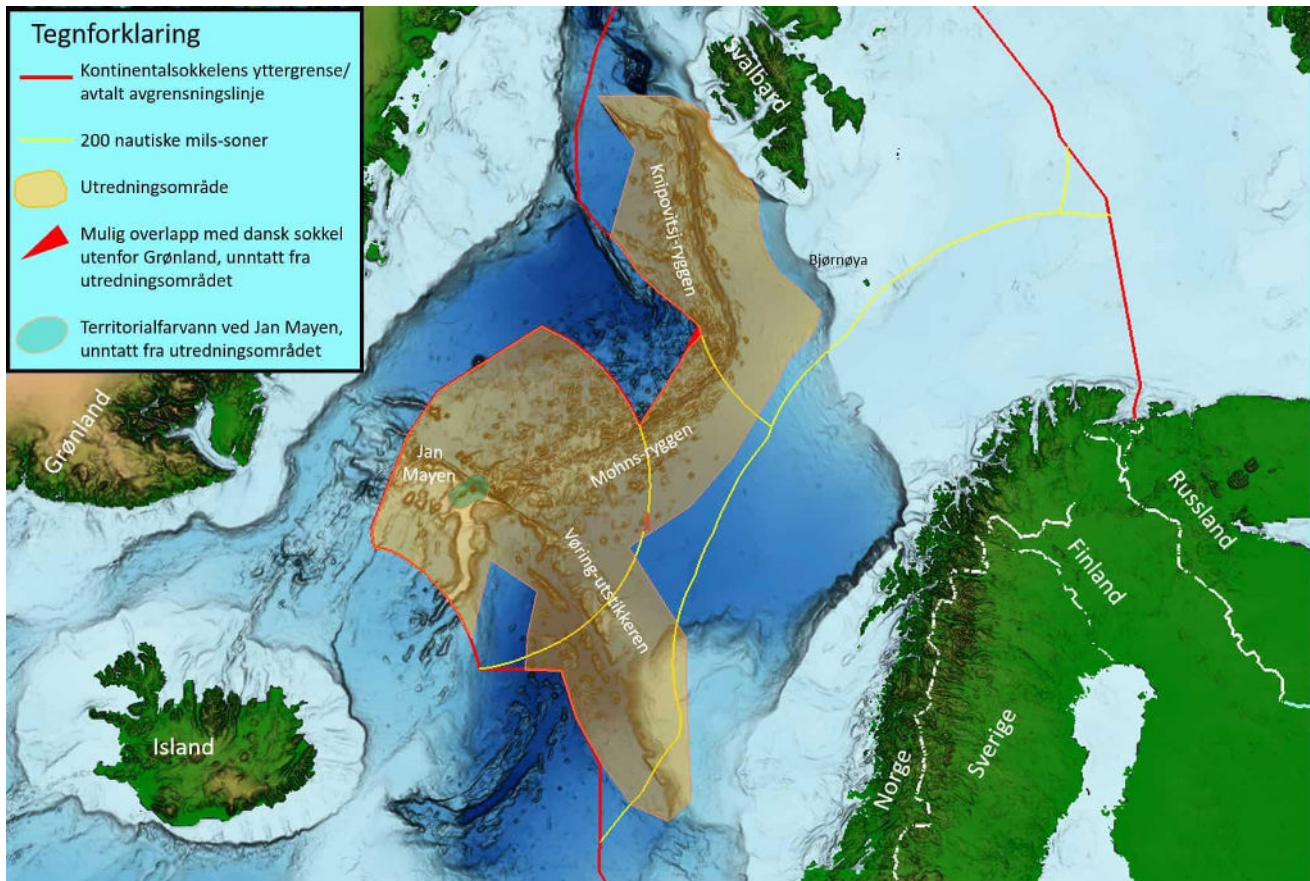

Foto: Oljedirektoratet.

Utvinning av mineraler på havbunnen har store implikasjoner og uante miljøkonsekvenser. Det er samtidig et signal på et verdensomspennende forbruk som er ute av kontroll og der en nå vil ta i bruk absolutt siste skanse i vår jakt på jordens siste ressurser. Mesteparten av verdens havområder er fremdeles ikke kartlagt, og risikoen for uopprettelig skade på våre marine havmiljø er større enn noensinne.

Norges Miljøvernforbund er sterkt kritiske til åpning for gruvedrift på havbunnen, og der vi i stedet ber Norge ta initiativ til et internasjonalt forbud.

Føre-var-prinsippet må ligge absolutt og uavkortet til grunn for all håndtering av

forvaltningen av havområdene og dets ressurser. Dette er også det førende prinsippet bak FNs bærekraftsmål i sin helhet, men også spesifikt delmål 14 – Liv i havet. Bærekraftsmålene er ikke noe vi kan velge å overse som det passer oss, men er en signert og ratifisert arbeidsplan som forplikter verdens nasjoner, også Norge. **De valg Norge nå foretar seg** vil ikke bare ha implikasjoner for de havområdene vi selv forvalter, men vil også kunne få verdensomspennende følger. Norge har gjennom en årrekke stått helt i front for å fremme internasjonale miljøstandarder og sikre verdens klimamål. Mange land ser til Norge når de selv skal avgjøre sin egen politikk. Dersom Norge åpner for utvinning av

havbunnsmineraler, vil en lett kunne komme i en situasjon der andre land med mer tvilsomme miljøstandarder setter i gang gruvedrift på havbunnen med vidt gripende og uopprettelige konsekvenser. **Dersom Norge selv åpner for utvinning** mister vi vår unike posisjon til å sikre bærekraftige og miljøvennlige løsninger andre steder. Prøver vi å legge føringer på andre, er det lett å se for seg det åpenbare svaret; «men dere gjør det jo selv». Dette er ikke en situasjon Norge ønsker å sette seg i. Vi trenger en nasjon som kan være førende, og som kan sette internasjonale miljøkrav som sikrer havområdenes videre overlevelse og helsetilstand.

Internasjonalt moratorium mot utvinning

I stedet for å åpne for en utvinning vi absolutt ikke kjenner konsekvensene av burde Norge heller være den nasjonen som holdt igjen og viste ansvarlighet. NMF vil derfor foreslå at Norge som nasjon tar initiativet til et internasjonalt moratorium som forbyr utvinning av havbunnsmineraler innenfor en gitt tidshorisont, minimum frem til 2030.

Innholdsfortegnelse:

- [Norges Miljøvernforbund sendte i dag vårt høringsinnspill der vi er sterkt kritiske til åpning for gruvedrift på havbunnen, og der vi i stedet ber Norge ta initiativ til et internasjonalt forbud.](#)
- [Internasjonalt moratorium mot utvinning](#)
- [Høringsnotatet og konsekvensutredninger](#)
- [Utredningsområdet berører nasjonalpark og naturreservat](#)
- [Norsk sokkel allerede belastet](#)
- [Utvinning av havbunnsmineraler er absolutt siste skanse](#)
- [Gjenbruk av materialer kan også løse et forurensningsproblem](#)
- [Bedre ressursutnyttelse ved utnyttelse av allerede utvunne mineraler](#)

- [Behovet for mineraler og metaller](#)
- [Energi og mineraler – to sider av samme sak](#)
- [Ansvaret for å ivareta vannkvalitet også i våre havområder](#)
- [Havet er vårt viktigste matfat](#)
- [Oppsummering og konklusjon](#)
- [Internasjonalt moratorium mot utvinning](#)

Høringsnotatet og konsekvensutredninger

Det er til [høringen fremlagt flere konsekvensutredninger](#) fra

Fiskeridirektoratet, Polarinstittuttet,

Havforskningsinstituttet m.fl.

Felles for alle disse er at ingen av dem kjenner de totale konsekvensene eller de eksakte metodene eller standardene slik gruvedrift vil bli foretatt med. Det er i så måte et svært sviktende grunnlag for å tillate åpning av noe som kan ha store, vidt gripende, og irreversible konsekvenser.

Føre-var-prinsippet må være absolutt før en beslutning med slikt omfang og konsekvenser kan vurderes åpnet. Vi er absolutt ikke der på dette tidspunktet, og vi vil heller ikke kunne være der i uoverskuelig fremtid.

Hentet fra forordet på side 3 i [høringsdokumentet](#), sitert;

Det er i dag sterk geografisk konsentrasjon av utvinning og prosessering av viktige mineraler globalt. Slik konsentrasjon er potensielt et hinder for pålitelig og sikker tilgang til nøkkelinnsatsfaktorer for alle land. Det er stor og økende oppmerksomhet om dette i Europa, USA og verden for øvrig. Kommersiell utvinning av mineraler fra Norges havbunn kan bidra til å avhjelpe dette på sikt.

NMF reagerer på at forhold som preges av geopolitiske hensyn og maktbalanse, dvs. hvor jordressurser i dag befinner seg globalt og at det er viktig å jevne dette ut ved å ha egen produksjon. Det dannes nærmest et bilde av at andre regioner ikke vil dele sine ressurser med Norge eller vår del av verden, og at dette følgelig skal danne grunnlag for Norges behov for å se nærmere på egen sokkel. Denne argumentasjonen er ikke holdbar politisk sett. Norge er en liten spiller globalt og kan ikke uten videre ta på seg rollen som redningsbøye for Vesten på mineraler som vi har forsøkt gjøre på såkalt grønn energi ved regjeringens planer om havvind og hydrogen, planer NMF mener er fullstendig uansvarlige å effektivere.

Miljøvennlig krigføring mot insekter!

- sett opp fuglekasser, ikke bruk gift!

Våren og sommeren er i anmarsj. Med sommeren kommer også det mange hater, insekter. Mange glemmer at insekter av alle slag er viktige for naturen, både som pollinatorer for planter og næring til fugl og flaggermus. Norges Miljøvernforbund foreslår at man kan gå til biologisk krigføring mot insektene, ved å sette opp fuglekasser, istedet for å drepe insektene med giftspray eller insektsfeller. Samtidig som at mengden insekter reduseres, vil man ha mye glede med fuglesang gjennom hele sommeren.

Svart-hvit fluesnapper. Foto: Ørjan Holm.

Er du en av dem som hver sommer og høst forbanner deg over alle insektene som forstyrrer deg i hverdagen? Giftspray og insektsfeller er ikke løsning på problemet. La småfuglene hjelpe deg. Viste du at en blåmeis trenger ca. 300.000 insekter for å fore opp ti unger til flyveferdig stand?

Sett opp fuglekasser!

Når et par småfugler trenger rundt 300 000 insekter for å fø opp et kull fugleunger er det enkelt å forstå at jo flere fuglekasser, jo flere hage-fugler, jo mere insekter tar disse.

Fuglekasser kan du få kjøpe på de fleste kjøpesentre om du ikke bygger en selv. Fuglekassesnekring er en grei aktivitet for barn og unge.

Ulike arter

Noen av de fugleartene du kan forvente å få i kassene er kjøttmeis, blåmeis, stær, svart-hvit fluesnapper, rødstrupe og og rødstjert. Bygg en fuglekasse. Fuglekassene bygges gjerne i tre. Størrelsen på kassen må passe til størrelsen på fuglene.

For eksempel bør en kasse for stær være 14x14x30 cm med et inngangshull med 5 cm diameter. En kjøttmeis vil gjerne ha en kasse på 12x12x25 cm med hull-diameter 3,2 cm. Dette er også den vanligste størrelsen på fuglekasser. Forlenger man den bakerste planken kan man bruke den ved montering av kassen.

Montering

Fuglene trives best om kassen henger i ly for vinden og om solen ikke skinner for sterkt på kassen. Om du setter den opp i et tre eller på husveggen spiller ingen rolle. Kassene bør henge minst to-tre meter over bakken, gjerne litt høyere i hager og parker der det kanskje går mye folk. Setter du den på husveggen, unngår man katter.

Lær mere: <https://www.youtube.com/watch?v=OuS3ECvoMhU>

"VEKST" ØDELEGGER NORGE

Vi trenger din hjelp nå!

Bilde fra Tysvær vindkraftverk, Rogaland - august 2020

Det norske landskapet ødelegges og rases i et omfang og tempo som vi aldri tidligere har opplevd maken til. Motorveier og jernbanelinjer beslaglegger stadig nye arealer. Matjord og myrområder dyrkes opp og/eller bygges ned. Det lagres enorme mengder av klimagassen metan i myr. Vindturbiner med opptil en kvart kilometers høyde (opptil 250 m) plasseres på de høyeste toppene i landskapet. Kraftlinjer etableres i uberørt natur. Fjellene du er så glad i blir nå flere steder i landet ødelagt for all fremtid. Sakene er mange.

Fjordene våre fylles stadig opp med oppdrettsanlegg i åpne merder. Enorme mengder organisk avfall slippes rett ut i økosystemene sammen med medisinerester mot bl.a lakselus. Når et oppdrettsanlegg medisineres mot lakselus, medisineres også økosystemene rundt. Skalldyr er ekstra utsatt, noe som får konsekvenser for fisken i fjorden. Oppdrettsnæringen fortrenger på denne måten kystfiskerne fra fjordene, som de har brukt i generasjoner.

Forvaltningen av våre sjeldne, rødlistede og utrydningstruede rovdyr er sterkt preget av krypskyting og en rovdryffentlig landbruks- og reindriftnæring.

Norges Miljøvernforbund har i mer enn 25 år jobbet mot forurensing og rasering av norsk natur. Vi jobber for en helhetlig og fornuftig forvaltning av våre ressurser som ivaretar både natur og miljø. Støtt oss ved å bli medlem.

Se flere av sakene våre på nmf.no

Våre viktigste saker:

- Vindkraft
- Fornuftig energipolitikk
- Oppdrett inn i lukkede anlegg
- Strandrydding plast
- Levende Hav
- U-864, Kvikksølvubåten må heves
- Dumping av gruveavfall i fjorder
- Ren mat og rent miljø
- Artsmangfold og biodiversitet
- Rovdyr
- Jordvern
- Samferdsel
- Miljøopplæring
- Informasjonsarbeid

Norges Miljøvernforbund

Org.nr. 871 351 082

Skutevikbodene 24

Postadresse:

Postboks 593

5806 Bergen

Tlf: 55 30 67 00

nmf@nmf.no